

Rapport

Rapport naar aanleiding van een klacht over de politie-eenheid Limburg.

Datum: 18 november 2014

Rapportnummer: 2014/176

Feiten

Hans¹ huurt een woning van zijn broer. Op 23 mei 2013 zijn politieambtenaren van de Eenheid Limburg binnengetreden in de woning van Hans vanwege het vermoeden van de aanwezigheid van een hennepkwekerij. Zij hebben daartoe de voordeur geforceerd. In de woning werd geen hennepkwekerij aangetroffen.

Hans heeft de politie verzocht de schade aan zijn voordeur te vergoeden. De politie heeft dit verzoek om schadevergoeding afgewezen en ging er hierbij vanuit dat Hans de verhuurder van de woning was in plaats van de huurder. De politie heeft aangevoerd dat het binnentreden geheel rechtmatig en proportioneel was. Aangezien de wijze van binnentreden en de daaruit voortvloeiende schade geheel te wijten was aan het gedrag van de huurder van de woning, kwam de schade op grond van artikel 6:101, eerste lid, Burgerlijk Wetboek, voor rekening van de eigenaar die de woning in de macht van de huurder heeft gegeven, aldus de politie. De politie erkende geen enkele aansprakelijkheid.

Nadat Hans schriftelijk had laten weten het niet eens te zijn met de afwijzing van zijn verzoek om schadevergoeding heeft de politie zijn schadeclaim doorgezonden aan de verzekeraar van de politie.

De verzekeraar liet Hans weten dat het handelen van de politie niet als onrechtmatig kon worden aangemerkt. Slechts wanneer vaststaat dat de verdenking waarop het binnentreden is gericht, ten onrechte is geweest, is het binnentreden onrechtmatig. Daarnaast was niet gebleken van disproportioneel optreden door de politie, zodat de politie evenmin op die grond schadeplichtig is. De aansprakelijkheid werd dan ook afgewezen.

Hans was het met de gehele gang van zaken niet eens en wendde zich tot de Nationale ombudsman. De ombudsman stelde een onderzoek in.

Klacht

Op 23 mei 2013 zijn politieambtenaren van de eenheid Limburg de woning van Hans binnengetreden wegens de verdenking van de aanwezigheid van een hennepkwekerij. Om toegang tot de woning te krijgen, hebben de politieambtenaren de deur geforceerd.

Hans klaagt er in dit verband over dat de politie de woning is binnengetreden terwijl daar onvoldoende aanleiding voor was.

Voorts klaagt Hans erover dat de politie zijn verzoek om schadevergoeding heeft afgewezen.

¹ Deze naam is gefingeerd.

Visie Hans

Hans heeft gesteld dat de politie onterecht zijn woning is binnengevallen, op zoek naar een vermeende hennepkwekerij. Dit is een grove inbreuk op zijn eigendomsrecht, met schade als gevolg. Volgens Hans had de politie hem ook vooraf kunnen benaderen met het verzoek om mee te werken. De politie heeft dit verwijtbaar nagelaten, aldus Hans.

Hans heeft de schade aan zijn voordeur bij de politie geclaimd, maar voelt zich van het kastje naar de muur gestuurd. De politie heeft geen excuses aangeboden en evenmin zijn schade vergoed.

Verklaring betrokken politieambtenaren

Verklaring politieambtenaar V.

Betrokken politieambtenaar V. heeft onder meer verklaard dat twee anonieme overlastmeldingen aanleiding moeten zijn geweest voor het binnentreden in de woning van Hans. Deze meldingen zijn niet in BVH beschreven en V. wist de inhoud van de meldingen niet exact. Dergelijke meldingen worden met de pen genoteerd. Als iemand zich bij de balie meldt, dan wordt dat genoteerd en doorgegeven. De politie reageert pas als er twee meldingen zijn. Dit om te voorkomen dat een boze buurman iets meldt en de politie daarop meteen reageert, aldus V.

Na de meldingen heeft de politie het adres geverifieerd. V. wist niet meer of er iets bijzonders op het adres of op de naam van de bewoner naar voren kwam.

Vervolgens heeft er een netmeting plaatsgevonden door het energiebedrijf. Een netmeting heeft betrekking op meerdere woningen en een positieve netmeting betekent een zogenaamd plusje erbij. Politieambtenaar V. heeft voorts verklaard dat de politie in Kerkrade geen warmtemetingen verricht omdat die onbetrouwbaar zijn.

Vervolgens heeft V. verklaard dat hij en zijn collega A. ter plaatse hebben aangebeld en geklopt, maar dat er niet werd open gedaan. Ook hebben zij gekeken of er beweging in de woning was. Zij hadden geen telefoonnummer van Hans en hebben toen het bureau gebeld om een telefoonnummer te laten nagaan, maar er was geen telefoonnummer bekend. Vervolgens hebben zij de deur geforceerd.

Bij het naar binnen gaan hebben zij geconstateerd dat het houtwerk van het kozijn al enigszins beschadigd was. Er waren diverse inkepingen. Zij moesten even aan de deur wrikken voordat deze open ging. De deur is met een 'lepel' geforceerd; dat is een soort hefboom die tussen de deur wordt geduwd, aldus V. Op enig moment sprong de deur uit het slot. Na het binnentreden kon de deur weer gesloten worden. Door de lepel zijn er wel inkepingen in het kozijn veroorzaakt. Stel dat er al tien inkepingen waren, dan waren het er vijftien geworden, aldus V. Maar precies wist hij het niet meer.

In het hele pand werd niets aangetroffen dat duidt op een hennepkwekerij. Er waren dus ook geen aanwijzingen dat er in het verleden een hennepkwekerij was geweest dan wel dat er een hennepkwekerij in voorbereiding was, aldus V.

Verklaring politieambtenaar A.

Betrokken politieambtenaar A. heeft in grote lijnen hetzelfde verklaard als zijn collega politieambtenaar V. Ook A. heeft verklaard dat de politie in deze kwestie een aantal anonieme meldingen had gekregen en aan de hand van die meldingen verder onderzoek heeft ingesteld. Een anonieme melding kan volgens A. op verschillende manieren binnen komen: op een briefje of een bierviltje, telefonisch of iemand die zich aan het bureau meldt. De politie heeft bij de balie een standaard formulier waarop een aantal vragen vermeld staan. Vaak worden die formulieren gebruikt om een onderzoek op te starten. A. durfde niet te zeggen hoe de meldingen de politie hebben bereikt en wat de inhoud van die meldingen was. Het ging in ieder geval om twee meldingen.

Ten aanzien van het forceren van de voordeur heeft A. verklaard dat zij gebruik hebben gemaakt van de lepel om het slot open te wrikken. Hierdoor is schade ontstaan aan het slot, aan het kozijn en aan de deur. Met een beetje buigwerk hebben zij het slot zodanig gevormd dat de voordeur weer gesloten kon worden. De deur kon echter niet meer op het nachtslot gedaan worden, aldus A.

De voordeur was volgens A. reeds beschadigd op het moment dat zij ter plaatse kwamen. Er waren plaatsen op het kozijn waar geen lakwerk meer op zat. Ook waren er wat splinters uit, allemaal rond het slot. Na afloop van het binnentreden hebben zij foto's gemaakt.

In de woning troffen zij geen hennepkwekerij aan. Er waren evenmin aanwijzingen dat er in het verleden een hennepkwekerij was geweest dan wel er een hennepkwekerij in voorbereiding was, aldus A.

Informatie van de politie

Rapport Politieambtenaar F. d.d. 16 juni 2014

Politieambtenaar F. heeft naar aanleiding van het onderzoek door de Nationale ombudsman een rapport opgesteld, waarin hij onder meer heeft vermeld dat de voordeur van de woning van Hans al beschadigd was (onbekend waardoor) en met minimale kracht (geweld) geopend kon worden. In het rapport staat vermeld dat ter hoogte van het slot enige schade ontstond, die direct door het terugplaatsen van onder andere de sluitkom hersteld was, waardoor de voordeur weer kon worden gesloten door deze simpelweg dicht te trekken.

Voorts staat in het rapport vermeld dat Hans een verzoek tot schadevergoeding aan de politie had gericht. Nadat dit verzoek is afgewezen, heeft F. op verzoek van een collega gekeken of er toch gronden aanwezig waren om het standpunt te wijzigen. Hierop had F. een onderzoek ingesteld en geconcludeerd dat er conform de richtlijnen was gewerkt en dat niet was gebleken van buitenproportioneel geweld bij het binnentreden. Het verzoek om schadevergoeding werd opnieuw afgewezen.

Enige tijd later is F. op verzoek van een collega met Hans in gesprek gegaan. Tijdens dit gesprek heeft F. uitvoerig de gang van zaken beschreven en werden de bevindingen van de betrokken politieambtenaren A. en V. gedeeld. F. had de indruk dat het binnentreden in deze kwestie werd aangegrepen om oude reeds aanwezige schade aan de voordeur vergoed te krijgen. F. heeft Hans laten weten dat er na het gesprek geen gronden waren om een ander advies te geven met betrekking tot het verzoek om schadevergoeding.

Rapport politieambtenaar F. d.d. 25 juni 2014

Desgevraagd heeft politieambtenaar F. in een rapport vermeld dat de netmeting een zogenaamde meting was op een blok van woningen, waarin ook de woning van Hans was gelegen. Omdat een warmtemeting onbetrouwbaarder is, wordt deze in Kerkrade zelden toegepast, aldus F.

Rapportage fraude-inspecteur Enexis

In het rapport van de fraude-inspecteur van Enexis staat vermeld dat er een netmeting is verricht op de hoofdkabel van het blok waarin Hans zijn woning is gelegen. Uit dit rapport blijkt dat deze hoofdkabel betrekking heeft op twaalf woningen. Op de netmeting was duidelijk een inschakel- en uitschakelmoment te zien. Deze steeds weer terugkerende tijdstippen zouden kunnen duiden op de in- en uitschakeling van tijdschakelaren, die dikwijls worden gebruikt om de hennepplanten op gezette tijden van licht en voeding te voorzien, aldus de fraude-inspecteur.

Beoordeling

Ten aanzien van het binnentreden

Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten van burgers worden gerespecteerd. Eén hiervan is het huisrecht. Een overheidsinstantie mag niet zonder toestemming van de bewoner een woning binnengaan, behalve in bij de wet bepaalde gevallen. Uitgangspunt is dat mensen zonder bemoeienis van de overheid in hun huiselijke omgeving moeten kunnen leven. Wanneer een bewoner geen toestemming geeft, of zoals hier, niet thuis is, mag een overheidsfunctionaris een woning alleen binnengaan indien daarvoor een wettelijke basis is.

De politie mag op basis van de Opiumwet een woning doorzoeken in door de wet omschreven situaties. Enkele vormvoorschriften (bijvoorbeeld de schriftelijke machtiging) zijn geregeld in de Algemene wet op het binnentreden. De politie moet redelijkerwijs vermoeden dat er in de woning een feit is gepleegd dat strafbaar is gesteld in de Opiumwet.

Vooropgesteld wordt dat een verdenking van overtreding van de Opiumwet kan worden aangenomen op basis van anoniem aan de politie verstrekte informatie (Hoge Raad 29 november 2011, LJN BP8497). Dit impliceert echter niet dat een anonieme melding per definitie steeds voldoende verdenking oplevert. Het is wel van belang dat de informatie voldoende concreet en specifiek is. Als de politie de anoniem verkregen

informatie verifieert door middel van verder onderzoek kan dat voldoende zijn voor een verdenking van overtreding van de Opiumwet.

In dit geval heeft de politie het vermoeden van de aanwezigheid van een hennepplantage in de woning van verzoeker kennelijk gebaseerd op twee anonieme meldingen en een positieve netmeting. De inhoud van de anonieme meldingen staat niet vast. Het heeft de Nationale ombudsman verbaasd dat in het bedrijfsprocessensysteem niets geregistreerd staat over de strekking van deze anonieme meldingen.

Deze anonieme meldingen zijn bovendien niet bij MMA (meld misdaad anoniem, thans NL Confidential) binnengekomen, maar bij de politie. Het is de Nationale ombudsman ambtshalve bekend dat de medewerkers van MMA goed doorvragen op het moment dat iemand een anonieme melding doet. Ook wordt er gelet op de motieven van de melder om te voorkomen dat iemand uit rancune een anonieme melding doet die vervelende gevolgen kan hebben voor de betrokkene. Daarnaast registreren de medewerkers van MMA een onvoldoende concrete melding niet en geven zij deze niet aan de politie door. Al met al is de procedure bij MMA met een aantal waarborgen omkleed. Deze waarborgen ontbreken in beginsel wanneer de politie een anonieme melding rechtstreeks ontvangt en daarvan niets vastlegt.

Nu niet meer is na te gaan hoe de anonieme meldingen luiden, is het dan ook nog maar de vraag of de informatie voldoende concreet en specifiek was. Ook valt niet meer na te gaan of er redenen waren om aan de betrouwbaarheid van de melders te twijfelen. De Nationale ombudsman oordeelt dat in dit geval de anonieme meldingen onvoldoende waren om van een redelijk vermoeden van de aanwezigheid van een hennepkwekerij te spreken.

De anonieme meldingen konden wel aanleiding zijn voor het begin van een onderzoek. In dit geval heeft dat geleid tot het verrichten van onderzoek naar het pand en de bewoner, door deze in de politiestructuren na te gaan. Nu de betrokken politieambtenaren geen van beiden konden herinneren of dat iets had opgeleverd, gaat de Nationale ombudsman er vanuit dat uit dat onderzoek geen belastende informatie over Hans dan wel zijn woning naar voren is gekomen.

Voorts heeft er een blokmeting plaatsgevonden waarop een hennepatroon werd waargenomen. Dit hennepatroon heeft betrekking op een kabel van in totaal twaalf woningen waarop Hans zijn woning is aangesloten. De Nationale ombudsman overweegt dat nu de stroommeting die is verricht betrekking had op een kabel met twaalf woningen, er een grote kans bestond dat het hennepatroon dat werd gemeten, betrekking had op een andere woning die op de kabel is aangesloten. Dit in combinatie met de anonieme meldingen waarvan de politie niet aannemelijk heeft kunnen maken dat deze voldoende concreet en specifiek waren, brengt de Nationale ombudsman tot het oordeel dat er onvoldoende concrete feiten en omstandigheden waren om een vermoeden van overtreding van de Opiumwet aan te nemen. Dit betekent dat de politie verzoekers woning niet had mogen binnentreden. De politie heeft het huisrecht geschonden.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Ten aanzien van het verzoek om schadevergoeding

Het redelijkheidsvereiste houdt in dat overheidsinstanties de verschillende belangen tegen elkaar afwegen voordat zij een beslissing nemen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is. Dit betekent dat het belang van de overheid om een verzoek om schadevergoeding af te wijzen moet worden afgewogen tegen het belang van het individu.

De behandeling van het verzoek om schadevergoeding heeft de Nationale ombudsman in een aantal opzichten verbaasd.

Zo is de eerste brief van de politie aan Hans geschreven alsof Hans de verhuurder van de woning was, in plaats van de huurder.

Voorts heeft de Nationale ombudsman kritiek op de motivering van de afwijzende beslissing. In de brief staat vermeld dat de wijze van binnentreden en de daaruit voortvloeiende schade geheel te wijten is aan het gedrag van de huurder van de woning, terwijl in het geheel niet is gebleken dat Hans iets te verwijten viel. De Nationale ombudsman heeft reeds geoordeeld dat er sprake was van onvoldoende verdenking om de woning te betreden, en bovendien is gebleken dat de verdenking achteraf onterecht was. Ter plaatse hebben de politieambtenaren immers geen hennepkwekerij aangetroffen en er waren evenmin aanwijzingen dat er een hennepkwekerij is geweest dan wel er een kwekerij in voorbereiding was.

Nu niet van verwijtbaar gedrag van Hans is gebleken, houdt de motivering van de politie geen stand. Het had in de rede gelegen dat juist wel tot het vergoeden van de schade werd overgegaan, nu gebleken was dat Hans niets met overtreding van de Opiumwet van doen had.

De Nationale ombudsman acht het vervolgens onjuist dat de politie ten tijde van het onderzoek van de Nationale ombudsman met het argument kwam dat er voor het binnentreden al schade aan de voordeur van Hans was geconstateerd, en dat het vermoeden bestaat dat Hans het politieoptreden aangrijpt om reeds ontstane schade op de politie te verhalen. Allereerst is gebleken dat de schade die reeds voorafgaand aan het optreden is geconstateerd, niet is vastgelegd (door middel van het vooraf maken van foto's/vastlegging in een proces-verbaal van bevindingen), zodat niet valt te controleren welke schade door de politie is veroorzaakt. Daarnaast is uit de verklaring van beide betrokken politieambtenaren gebleken dat het politieoptreden de reeds bestaande schade heeft verergerd en dat bovendien het nachtslot niet meer bruikbaar was. Nu het binnentreden zoals hiervoor geoordeeld onterecht was, is de Nationale ombudsman van oordeel dat er wel degelijk gronden zijn om tot het vergoeden van de schade over te gaan. Dat de deur (volgens de politie) reeds beschadigd zou zijn geweest voordat tot het forceren ervan werd overgegaan, doet daaraan niet af, temeer niet nu de politie hiervan geen enkel bewijs heeft vastgelegd. Door het verzoek om schadevergoeding af te wijzen, heeft de politie het redelijkheidsvereiste geschonden.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Het voorgaande geeft de Nationale ombudsman aanleiding de politiechef in overweging te geven de beslissing op het verzoek om schadevergoeding te heroverwegen, zich hierbij coulant op te stellen en de spelregels uit de schadevergoedingswijzer van de Nationale ombudsman in acht te nemen.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de politie-eenheid Limburg, die wordt aangemerkt als een gedraging van de politiechef van de eenheid Limburg, is:

gegrond ten aanzien van het binnentreden, wegens het onvoldoende respecteren van grondrechten, in dit geval het huisrecht;

gegrond ten aanzien van de afwijzing van het verzoek om schadevergoeding, wegens schending van het redelijkheidsvereiste.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman geeft de politiechef in overweging om de beslissing op het verzoek om schadevergoeding te heroverwegen, zich hierbij coulant op te stellen en de spelregels uit de schadevergoedingswijzer van de Nationale ombudsman in acht te nemen.

De Nationale ombudsman,

mr. F.J.W.M. van Dooren,
waarnemend ombudsman